

Upadacitinib (Rinvoq®)

bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

N-IBD Informatiefolder

uitgave februari 2024

Deze folder is tot stand gekomen door samenwerkende IBD-verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten en MDL-artsen binnen respectievelijk het N-IBD en de ICC en in samenwerking met Crohn&Colitis NL, als vertegenwoordiger van IBD-patiënten. Deze folder is ontwikkeld conform N-IBD richtlijnen om uniformiteit binnen de voorlichting ten aanzien van IBD-patiënten in Nederlandse zorginstellingen na te streven. Op basis van goed hulpverlenerschap kan onder bepaalde omstandigheden van de inhoud worden afgeweken. De inhoud van de folders kan wijzigen in de loop van de tijd. Het N-IBD en de ICC wijzen er op dat aan de inhoud van deze uitgave geen rechten of plichten kunnen worden ontleend. Het staat u vrij uw bedrijfslogo te gebruiken naast het N-IBD logo.

Uw behandelaar heeft met u gesproken over een behandeling met upadacitinib (Rinvoq®). In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van dit medicijn en hoe u moet handelen in geval van bijwerkingen. Het is echter géén vervanging van de bijsluiter. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee bij uw behandelaar terecht.

Algemeen

Tot nu toe is de oorzaak van colitis ulcerosa en de ziekte van Crohn niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij de ziekte voor kunnen doen. De ziekte geneest niet door de behandeling met medicijnen. Als u deze medicijnen afbouwt of stopt, dan kunnen de klachten weer terugkomen.

Werking

Uw behandelaar schrijft upadacitinib voor wanneer andere medicijnen niet of onvoldoende hebben geholpen. Upadacitinib behoort tot de groep van immunosuppressiva, ook wel afweeronderdrukkers genoemd. Dit zijn geneesmiddelen die de natuurlijke afweerreactie van het lichaam onderdrukken. Upadacitinib is een zogenoemde selectieve Janus-kinase (JAK) remmer. Upadacitinib remt specifieke signalen in de cel waardoor de productie van ontstekingsfactoren afneemt. Hierdoor vermindert de ontsteking, waardoor klachten als diarree, bloedverlies bij de ontlasting en buikpijn kunnen afnemen. Het effect van upadacitinib kan al binnen één tot twee weken merkbaar zijn. Er zijn echter ook patiënten bij wie de behandeling pas later effect heeft.

Voorzorgsmaatregelen

Omdat upadacitinib het afweersysteem onderdrukt, kunnen bepaalde ziekten plotseling actief worden. Bijvoorbeeld tuberculose (TBC) en hepatitis (besmettelijke virusinfectie van de lever). U kunt tuberculose en hepatitis meedragen zonder dat u hiervan klachten heeft. Bij alle patiënten wordt voor de start met upadacitinib gekeken of er een vroegere besmetting met tuberculose heeft plaatsgevonden. Dit wordt gedaan met een röntgenfoto van de longen en eventueel een huidtest (Mantouxtest) en/of bloedafname (IGRA). Een eventuele besmetting met hepatitis wordt getest via een bloedafname.

Gebruik

Upadacitinib (Rinvoq®) wordt in tabletvorm toegediend. U start upadacitinib met een opstartschema. Dit betekent dat u de eerste 8 weken (colitis ulcerosa) of 12 weken (ziekte van Crohn) eenmaal daags één tablet van 45 milligram inneemt.

Na deze periode start in principe de onderhoudsdosering, waarbij u eenmaal daags één tablet van 15 of 30 milligram inneemt. De dosering (15 of 30 milligram) wordt afgestemd op basis van uw medische situatie. In overleg met uw behandelaar kan een afwijkend schema worden afgesproken.

Bijwerkingen

In de bijsluiter die met upadacitinib geleverd wordt, staan alle beschreven bijwerkingen vermeld. Deze kunt u rustig nalezen.

De meest voorkomende bijwerking van upadacitinib zijn klachten van acné en bovenste luchtweginfecties. Verder kunnen misselijkheid, , urineweginfecties en, hoofdpijn zich voordoen.

Tijdens het gebruik van upadacitinib kan soms een verhoogd cholesterolgehalte in het bloed ontstaan. Ook is er een verhoogde kans op het opnieuw actief worden van herpes zoster, de veroorzaker van gordelroos. Gordelroos geeft een pijnlijke huiduitslag met kleine rode blaasjes, meestal in de zij, aan één lichaamshelft. Soms wordt overwogen om voor de start of tijdens het gebruik van upadacitinib een vaccinatie tegen herpes zoster toe te dienen. De kosten voor deze vaccinatie worden vooralsnog niet vergoed door de zorgverzekeraar.

Naast bijwerkingen die relatief vaker voorkomen, zijn er ook bijwerkingen die minder vaak voorkomen. Bij iedere mogelijke bijwerking dient u contact op te nemen met uw behandelaar.

Wisselwerkingen met andere geneesmiddelen

Upadacitinib kan een interactie hebben met andere medicijnen die worden omgezet door het zogenoemde CYP3A4-enzym. Voorbeelden van deze medicijnen zijn: itraconazol, ketoconazol, claritromycine, posaconazol, voriconazol en grapefruit(sap). De combinatie met andere afweeronderdrukkende medicijnen geeft een relatief verhoogde kans op infecties. Overleg bij twijfel met uw behandelaar.

Zwangerschap en borstvoeding

Indien u een kinderwens heeft, overleg dan altijd eerst met uw behandelaar over deze wens en wat het gebruik van upadacitinib hierin betekent. Vooral nog wordt het gebruik van upadacitinib tijdens de zwangerschap en het geven van borstvoeding ontraden omdat hier nog te weinig informatie over beschikbaar is.

Autorijden

Upadacitinib geeft geen sufheid of slaperigheid. U mag gewoon autorijden gedurende de behandeling.

Vaccinaties

Vaccinaties zijn mogelijk minder effectief als u upadacitinib gebruikt. Vaccinaties met een vaccin dat bestaat uit verzwakte levende virussen of bacteriën, worden ontraden bij gebruik van upadacitinib. Denk hierbij aan de gele koorts vaccinatie, tuberculose (BCG), bof, mazelen, rode hond (BMR), rotavirus en sommige vaccinaties voor varicella (waterpokken). Als een van deze vaccinaties toch nodig is, raadpleeg dan eerst uw behandelaar.

Voor meer informatie rondom vaccinaties, verwijzen wij u graag naar de folder "Vaccinaties en reizen bij IBD".

Tot slot

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, neem dan contact op met uw behandelaar.

Crohn&Colitis NL: voor ervaringen en meer informatie

Heeft u IBD en wilt u praten met iemand met dezelfde ziekte om uw vragen en ervaringen te delen?

Of wilt u meer weten over het leven met IBD? Crohn&Colitis NL – de patiëntenorganisatie voor mensen met colitis ulcerosa en de ziekte van Crohn - is er voor u en helpt u graag verder:

www.crohn-colitis.nl en www.facebook.com/groups/ccuwnbesloten